

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra historických věd

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/ DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR/KA PRÁCE: Zdeňka Kubánková

NÁZEV PRÁCE: Politické procesy proti římskokatolické církvi v Československu mezi lety 1948-1953 a jejich propaganda v komunistických médiích

OBOR STUDIA: Moderní dějiny

AUTOR/KA POSUDKU: PhDr. Pavel Suk

TYP POSUDKU: POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE / OPONENTA PRÁCE

1.) HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE:

Hodnocení 1-4

STANOVENÍ A VYMEZENÍ CÍLE TEXTU A VÝZKUMNÉHO ÚKOLU	1
STRUKTURA TEXTU (VYMEZENÍ A ŘAZENÍ JEDNOTLIVÝCH KAPITOL)	2
METODOLOGICKÁ ÚROVEŇ TEXTU	3
FAKTOGRAFICKÁ SPRÁVNOST TEXTU	2
RELEVANTNOST TÉMATU VZHLEDEM K SOUČASNÉMU STAVU BĀDÁNÍ	2
SPRÁVNOST A ÚROVEŇ UŽITÍ ODBORNÉ TERMINOLOGIE	3
CELKOVÁ ÚROVEŇ TEXTU PO OBSAHOVÉ STRÁNCE	3
VHODNOST PŘÍLOH (VYPLŇUJTE POUZE TEHDY, POKUD PRÁCE OBSAHUJE PŘÍLOHY)	2

2.) HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE:

Hodnocení 1 -4

SCHOPNOST SHROMÁŽDIT A VYUŽÍT RELEVANTNÍ PRAMENY A ZDROJE INFORMACÍ	3
ÚROVEŇ POZNÁMKOVÉHO APARÁTU	2

STYLISTICKÁ ÚROVEŇ TEXTU	3
GRAMATICKÁ SPRÁVNOST TEXTU	2
CELKOVÁ FORMÁLNÍ ÚROVEŇ TEXTU	3

3.) CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE: STRUČNÝ KOMENTÁŘ (POVINNÝ, ALESPŮŇ 600 ZNAKŮ):

Diplomantka si zvolila nepochybně velmi zajímavé a bohužel stále nedostatečně prozkoumané téma komunistické propagandy a jejích metod a působení v mediální oblasti v Československu po roce 1948. Autorka ale vycházela pouze z výsledků propagandy, tj. z publikovaných článků v denících Rudé právo a Lidová demokracie, přičemž oba tituly byly zvoleny dobře, ale, bohužel, diplomantka opomněla jeden z hlavních titulů, a to týdeník Katolické noviny, tedy list určený věřícím a vydávaný pod komunistickým dozorem. Velkým nedostatkem práce spatřuji to, že se diplomantka nepokusila srovnat články publikované v obou denících. Při tomto srovnání by totiž zjistila, že obsah je totožný, což znamená, že propaganda byla řízená. V práci autorka poukazuje na to, že tisk publikoval přepisy soudních výsledků. To ale bylo obvyklé při velkých politických procesech po roce 1948. Tisk je totiž nepublikoval pouze u zkoumaných proticírkevních procesů, ale i v procesech s Miladou Horákovou nebo Rudolfem Slánským, aby dokumentoval „pravdivost“ zmanipulovaného politického procesu.

Vědecká práce, kterou by diplomová práce měla být, vyžaduje nepředpojatý přístup k zvolenému tématu. Předložená práce nepředpojatost bohužel nedokazuje. Zásadně absentuje ve zvolené literatuře a zdrojích vymezení komunistické propagandy a její projevy. Pro zkoumané téma je velmi důležitý jazyk komunistického totalitního režimu (viz např. Slovník komunistické totality, Praha: Lidové noviny, 2010) nebo některé další odborné práce pro zkoumané téma, viz např.: Kouba Miroslav – Magincová Dagmar – Říha, Ivo: Kontexty propagandy. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012; Holanová Veronika: Kultura a propaganda: utváření nové společnosti v komunistickém Československu v letech 1948 – 1953. Ostrava: Moravapres, 2014; Jakubčík Pavol: Pastieri v osidlách moci: komunistický režim a katolíci kňazi na Slovensku v rokoch 1948-1968. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2012; Dupal' Peter: Kommunistische und kirchliche prokommunistische Propaganda in der Tschechoslowakei von 1948 bis 1968 : mit besonderer Berücksichtigung des slowakischen Landesteils in ihrem geschichtlichen Kontext. Hamburg: Kovač, 2004; Haľko Jozef: Rozbití cirkev: rozkolnícka Katolícka akcia. Pokud o vytvorenie „národnej cirkvi“ v Česko-Slovensku 1949. Bratislava: Lúč, 2004. Výše uvedené práce by totiž autorce poskytly i východiska, ze kterých komunistická propaganda proti římskokatolické církvi vycházela. Nebyly bohužel též prozkoumány všechny relevantní dobové zdroje, jako např.: Zrada Vatikánu a biskupů. Vydal Ústřední akční výbor Národní fronty v Praze, červenec 1949 nebo Proces proti vlastizradným biskupom Jánovi Vojtaššákovi, Michalovi Buzalkovi, Pavlovi Gojdičovi. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti nákladom vydavateľstva TATRAN v Bratislave, 1951. Diplomantka ve své práci v některých pasážích paradoxně užívá stejný slovník jako komunistická propaganda, který, bohužel, dokazuje její předpojatost – viz např. „řečnili komunističtí pohlaváři a soudci“ (str. 52); „díky rozsáhlé mediální masáži“ (str. 54); „kniha působí jako většina komunistické propagandy velmi štvavým a nevěrohodným dojmem“ (str. 59) nebo „štvavou propagandou“ (str. 81, 85), přičemž v této souvislosti je nutné zdůraznit, že adjektivum „štvavý“ používala dobová komunistická propaganda velmi často; „Vojtěch Dolejší, poctivý služebník komunistického režimu“ (str. 65); „kněžské kolaboranty“ (str. 69) apod. Tím, že autor oponentského posudku připomíná diplomantce její předpojatost a využívání slovníku komunistické propagandy neznamená, že souhlasí jak s politickými procesy, tak s jejich pojetí komunistickou propagandou. Spíše chce poukázat na to, aby diplomanti se zdržovali především hodnotících adjektiv při psaní vědecké práce. Autorka též při převyprávění článků užívá formy, která může vzbuzovat dojem, že se závěry souhlasí.

Další výtky je možné směřovat i na nepřesné názvy institucí či některých uveřejněných fakt. Ať už je to „vědecká knihovna plzeňského kraje“ (str. 4), ve skutečnosti Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje;

„sametová revoluce“ (str. 16); „exkomunikace ... Josefa Plojgara a Aloise Petra“ (str. 20) – ve skutečnosti se exkomunikace týkala kněží, kteří působili politicky ve prospěch komunistického režimu v Československu; „slavnostní mše Te Deum“ (str. 21) – celý název „Te Deum laudamus“; vatikánským činitelem „Agostinem Cesaroli“ (str. 30) – ve skutečnosti Agostinem Casarolim, který působil v letech 1979-1990 jako státní sekretář, resp. ministr zahraničí Svatého Stolce; „novin Národních socialistů“ (str. 37) – strana se nazývala Československá strana národně socialistická; v případě JUDr. Antonína Hobzy zhodnotila profesora mezinárodního a církevního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy jako „odborníka“ bez toho, že by zkoumala jeho činnost a možné důvody, proč se propůjčil pro komunistické účely prvorepublikový profesor; v případě faráře Toufara uvádí, že byl „členem Lidové strany“ (str. 79) – strana se nazývala Československá strana lidová; „předsednictvo MNV“ (str. 99) – místní národní výbory neměly orgán předsednictvo; „rychlý zásah SNB a milicí“ (str. 100) – správný název zní Lidových milicí. Značně nevhodnými se jeví autorčiny vývody jako např. „Ladislav Mácha dosud nezemřel“ (str. 77) nebo „Po vleklém soudním procesu se však tito soudci nedočkali spravedlnosti“ (str. 97). Připomínám, že práce by měla být nepředpojatá vůči jakýmkoli aktérům a dokazovat bez emocí autorčina tvrzení. V případě názoru kněze Františka Pařila ohledně komunismu jako politiky „bezbožecké“ (str. 96) se nejedná o nic výjimečného, ale o naprostý soulad s názory Svatého Stolce, resp. papeže Pia XI, který vydal v roce 1937 svoji encykliku Divini Redemptoris – O bezbožeckém komunismu (viz: Pius XI: DIVINI REDEMPTORIS. O bezbožeckém komunismu. Olomouc: Katolická akce v Olomouci, 1938).

Bohužel velké nepochopení nacházím i u hodnocení vybraných dílů seriálu Třicet případů majora Zemana, který velmi aktivně a mnohdy podprahově působil ve prospěch komunistické propagandy, a to především v dílech věnovaných Babickému – Plánickému případu. V případě epizody „Bestie“ není řešen problém „král Šumavy“ (str. 101), nýbrž vedlejší větev „Akce Kámen“, kdy falešný převaděč StB vraždil kvůli majetkovému prospěchu. V případě Plánického případu, Karel Mutl (Petr Oliva) není předsedou MNV (str. 101), nýbrž předsedou místní organizace KSČ. Kapitán Zeman nepřijel do Plánice vyšetřovat „boj proti státnímu zřízení“ (str. 102), nýbrž sérii požárů v okolí Plánice. Pavel Daneš (případ Štvanice) je obrazem spisovatele Jana Beneše (odkazuje i na to příjmení postavy). Profesor Braun je průhledným obrazem prof. Václava Černého. Pořad „Co tomu říkáte, pane profesore?“ se ve skutečnosti jmenoval „Co tomu říkáte, pane Werich?“ (str. 104). Pokud se diplomantka zabývá seriálem Třicet případů majora Zemana, nedokládá, že se seznámila s prameny k tomuto propagandistickému seriálu. Pomineme-li internetové zdroje, jedním z důležitých je též populárně vědecká práce Daniela Růžičky (Růžička Daniel: MAJOR ZEMAN – propaganda nebo krimi? Praha: Práh, 2005). V případě zmíněného seriálu se jeví jako zásadním nepochopením autorčino tvrzení, že „epizoda se kupodivu zakládá na mnoha reálných faktech z daného případu“ (str. 102). Byl to obvyklý způsob komunistické, resp. totalitní propagandy, využít tzv. „zrnko pravdy“ ve prospěch propagandistického výsledku.

I přes výše uvedené výtky je nutné ocenit to, že diplomantka pracovala s prameny, v tomto případě s deníky Rudého práva a Lidové demokracie, ale především, že vyhledala a shlédla propagandistický film proti tzv. Čihošťskému zázraku. V tomto případě chci upozornit, že desetiminutový film se nepromítal samostatně v kinech, ale spíše náhradou jako filmový týdeník před hlavním celovečerním filmem.

I přes výtky výše uvedené navrhuji diplomovou práci obhájit.

PRÁCI K OBHAJOBĚ: ~~DOPORUČUJI~~ DOPORUČUJI

NAVRHUJI HODNOCENÍ (SLOVY): dobře

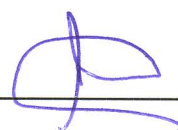
K DISKUZÍ BĚHEM OBHAJOBY DOPORUČUJI TATO TÉMATA (ALESPŮŇ 2):

Proč diplomantka nesrovnávala publikované články v denním tisku?

Proč diplomantka nezkoumala též Katolické noviny?

DATUM: 23. května 2015

PODPIS: _____

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized, cursive letter 'P' followed by a horizontal line that extends to the right, crossing the signature line.